

Аналітичний огляд якісного стану масивів поверхневих вод в суббасейні Прип'яті та середнього Дніпра у межах Житомирської області за травень 2023 року

Об'єкти, створи і періодичність відбору проб в суббасейні Прип'яті та середнього Дніпра у межах Житомирської області на 2023 рік визначені «Програмою державного моніторингу вод (в частині діагностичного та операційного моніторингу поверхневих вод)» (далі-Програма), затвердженою наказом Міндовкілля від 17.01.2023 № 27 та «Порядком здійснення державного моніторингу вод», затвердженого наказом Держводагентства України від 25.01.2023 № 18.

Моніторинг масивів поверхневих вод в суббасейні Прип'яті проводиться **на 40 пунктах спостережень**, із них:

- 11- операційний моніторинг, у т.ч. 4 - поверхневі водозабори, які є джерелами питного водопостачання та 7 - транскордонні водотоки;
- 27 - діагностичний моніторинг;
- 2- дослідницький моніторинг.

Суббасейн Прип'яті

Відібрано 36 проби при плані-40 (90 %), із них: 4- питні водозабори та 6- транскордонні водотоки та виконано 200 вимірювань фізико-хімічних показників якості і властивостей поверхневих вод, при плані 220.

У зв'язку з небезпекою мінування території у період минулих бойових дій МОЗМ дніпровських водосховищ і надалі не здійснює відбір 4-х проб:

- р. Прип'ять, 60 км, кордон з Білоруссю, с. Довляди;
- р. Прип'ять, м. Прип'ять;
- р. Прип'ять, м. Чорнобиль;
- р. Уж, перед впадінням в р. Прип'ять, вплив дифузних джерел забруднення.

В цілому значення більшості показників якості масивів поверхневих вод в суббасейні Прип'яті на питних водозаборах та транскордонних водотоках знаходиться значно нижче ГДК для водойм госпитного та рибогосподарського водокористування.

Аналіз стану МПВ за фізико-хімічними показниками:

Транскордонні ділянки водотоків:

ОРГАНІЧНІ ПОКАЗНИКИ

●БСК₅ (норма - 3,0 мгО₂/дм³)

мінімальне значення – 2,99 мгО₂/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк

максимальне значення – зафіксовано **перевищення**:

- 3,76 мгО₂/дм³ р. Уборть, с. Рудня Городищенська;
- 3,38 мгО₂/дм³ р. Ствига, с. Познань;
- 3,30 мгО₂/дм³ р. Стир, с. Зарічне;
- 3,29 мгО₂/дм³ р. Льва, с. Переброди;
- 3,26 мгО₂/дм³ р. Прип'ять, с. Сенчиці.

●ХСК (норма - 50 мг О/дм³)

мінімальне значення – 26,47 мгО/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк

максимальне значення – 40,32 мгО/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська

БІОГЕННІ ПОКАЗНИКИ

● амоній - іон (норма - 0,50 мг/дм³), зафіксовано **перевищення**:

- 1,240 мг/дм³ р. Ствига, с. Познань;
- 1,036 мг/дм³ р. Льва, с. Переброди;
- 0,833 мг/дм³ р. Прип'ять, с. Сенчиці;
- 0,825 мг/дм³ р. Стир, с. Зарічне;
- 0,825 мг/дм³ р. Стир, с. Зарічне;

- 0,550 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська.
- фосфат - іони (норма - 2,15 мг/дм³) – в межах від 0,049 р. Ствига, с. Познань до 0,158 мг/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк
- нітрат - іони (норма - 40 мг/дм³) – в межах від 0,735 р. Льва, с. Переброди до 5,890 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська
- нітрит - іони (норма - 0,08 мг/дм³) – в межах від 0,030 р. Стир, с. Зарічне до 0,109 мг/дм³ (**перевищення**) р. Ствига, с. Познань
- сухий залишок (норма - 1000 мг/дм³) – в межах від 269,0 р. Ствига, с. Познань до 330,0 мг/дм³ р. Прип'ять, с. Сенчиці.

НЕБЕЗПЕЧНІ РЕЧОВИНИ:

Зафіксовано перевищення вмісту показників:

- заліза загального (норма - 0,1 мг/дм³)
- 2,695 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська;
- 0,411 мг/дм³ р. Льва, с. Переброди;
- 0,371 мг/дм³ р. Ствига, с. Познань;
- 0,293 мг/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк;
- 0,286 мг/дм³ р. Прип'ять, с. Сенчиці;
- 0,264 мг/дм³ р. Стир, с. Зарічне.
- марганцю (норма - 0,01 мг/дм³)
- 0,378 р. Уборть, с. Рудня Хочинська.

Питні водозабори:

ОРГАНІЧНЕ ЗАБРУДНЕННЯ:

- ХСК (норма - 50,0 мгО/дм³)
- мінімальне значення – 12,95 мгО/дм³ р. Хомора, питний в/з м. Полонне
- максимальне значення – зафіксовано **перевищення**:
- 54,94 мгО/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх, питний в/з м. Хмельницький
- БСК₅ (норма - 3,0 мгО₂/дм³)
- мінімальне значення – 1,75 мгО₂/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький
- максимальне значення – зафіксовано **перевищення**:
- 3,64 мгО₂/дм³ р. Хомора, питний в/з м. Полонне;
- 3,04 мгО₂/дм³ р. Случ, питний в/з м. Звягель.

БІОГЕННЕ ЗАБРУДНЕННЯ

- амоній - іон (норма - 1,28 мг/дм³) – в межах від 0,32 р. Уж, питний в/з м. Коростень до 0,890 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький.
- нітрат - іони (норма - 45 мг/дм³) – в межах від 0,23 р. Хомора, питний в/з м. Полонне до 5,32 мг/дм³ р. Случ, питний в/з м. Звягель.
- нітрит - іони (норма - 3,3 мг/дм³) – в межах від 0,020 р. Уж, питний в/з м. Коростень до 0,0023 мг/дм³ р. Случ, питний в/з м. Звягель.
- фосфат - іони (норма - 3,5 мг/дм³) – в межах від 0,039 р. Уж, питний в/з м. Коростень до 0,310 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький.
- сухий залишок (норма - 1000 мг/дм³) – в межах від 246,0 р. Уж, питний в/з м. Коростень до 408,0 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх. питний в/з м. Хмельницький.

НЕБЕЗПЕЧНІ РЕЧОВИНИ

Зафіксовано перевищення вмісту показників:

- заліза загального (норма - 0,1 мг/дм³):
- 1,87 мг/дм³ р. Уж, питний в/з м. Коростень;
- 0,562 мг/дм³ р. Случ, питний в/з м. Звягель;
- 0,220 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький.

- марганцю (норма - 0,01 мг/дм³):
- 0,336 мг/дм³ р. Уж, питний в/з м. Коростень;
- 0,161 мг/дм³ р. Случ, питний в/з м. Звягель;
- 0,100 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький.

Порівняно з квітнем по транскордонних водотоках фіксується підвищення органічного забруднення за показниками ХСК та БСК₅ та по усіх контрольованих створах вмісту заліза загального (за винятком річок Случ та Хомора).

При цьому підвищення вмісту марганцю фіксується тільки у річці Уж, питний в/з м. Коростень з 0,266 до 0,336 мг/дм³.

Для проведення досліджень на вміст специфічних та пріоритетних токсичних, здатних до накопичення стійких забруднюючих речовин у суббасейні Прип'яті відібрано 34 проби та доставлено до лабораторії моніторингу вод Північного регіону, м. Вишгород. Протоколи результатів вимірювань пріоритетних речовин від лабораторії за травень не надходили.

Крім того, в рамках дослідницького моніторингу відібрано 2 проби та доставлено до лабораторії моніторингу вод Західного регіону.

Вміст розчиненого у поверхневих водах суббасейну Прип'яті кисню становив 5,77-11,76 мгО₂/дм³, при нормі не менше 4,0 мгО₂/дм³.

Суббасейн середнього Дніпра у межах Житомирської області

В рамках Програми БУВР Прип'яті в суббасейні середнього Дніпра здійснює моніторинг масивів поверхневих вод на 10 пунктах спостережень, із них 5-поверхневі водозабори, які є джерелами питного водопостачання.

Для проведення досліджень на вміст специфічних та пріоритетних токсичних, здатних до накопичення стійких забруднюючих речовин відібрано 10 проб, 100% плану та відправлено до лабораторії моніторингу вод Північного регіону м. Вишгород.

Аналіз стану МПВ за фізико-хімічними показниками:

Органічне забруднення:

- ХСК (норма - 50,0 мгО/дм³)
мінімальне значення – 24,96 мгО/дм³ (р. Возня, с. Рудня Городищенська)
максимальне значення – 35,68 мгО/дм³ (р. Гнилоп'ять, м. Бердичів)
- БСК₅ (норма - 3,0 мгО₂/дм³)
мінімальне значення – 2,56 мгО₂/дм³ (р. Возня, с. Рудня Городищенська)
максимальне значення – зафіксовано **перевищення**:
- 3,52 мгО₂/дм³ (р. Гнилоп'ять, м. Бердичів);
- 3,28 мгО₂/дм³ (р. Тетерів, м. Житомир).

БІОГЕННЕ ЗАБРУДНЕННЯ

- амоній - іон (норма - 1,28 мг/дм³) – в межах від 0,22 (р. Возня, с. Рудня Городищенська) до 0,51 мг/дм³ (р. Тетерів, м. Житомир).
- нітрат - іони (норма - 45 мг/дм³) – в межах від 0,95 (р. Ірша, Іршанське вдсх, смт. Нова Борова) до 4,37 мг/дм³ (р. Тетерів, м. Житомир).
- нітрит - іони (норма - 3,3 мг/дм³) – в межах від 0,019 (р. Возня, с. Рудня Городищенська) до 0,037 мг/дм³ (р. Тетерів, м. Житомир).
- фосфат - іони (норма - 3,5 мг/дм³) – в межах від 0,045 (р. Ірша, Іршанське вдсх., смт. Нова Борова) до 0,070 мг/дм³ (р. Тетерів, м. Житомир).
- сухий залишок (норма - 1000 мг/дм³) – в межах від 247 (р. Тетерів, м. Житомир) до 390 мг/дм³ (р. Гнилоп'ять, м. Бердичів).

НЕБЕЗПЕЧНІ РЕЧОВИНИ

- залізо загальне (норма - 0,1 мг/дм³) зафіксовано **перевищення**:
 - 0,756 мг/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська;
 - 0,756 мг/дм³ р. Тетерів, м. Житомир;
 - 0,672 мг/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин;
 - 0,576 мг/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., смт. Нова Борова;
 - 0,288 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів.
- марганець (норма - 0,01 мг/дм³) зафіксовано **перевищення**:
 - 0,168 мг/дм³ р. Тетерів, м. Житомир;
 - 0,154 мг/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., смт. Нова Борова;
 - 0,147 мг/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., м. Малин;
 - 0,119 мг/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська;
 - 0,056 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, м. Бердичів.

Порівняно з квітнем має місце підвищення вмісту заліза загального по усіх контрольованих створах (окрім р. Гнилоп'ять) та зниження марганцю (окрім, р. Ірша, Іршанське вдсх., смт. Нова Борова).

Вміст розчиненого у воді кисню у межах норми - 10,16-11,92 мгО₂/дм³.